

z kapitalistických armád

DOPRAVNÍ ZABEZPEČENÍ PŘESUNŮ A PŘEPRAV OZBROJENÝCH SIL NATO NA ÚZEMÍ NSR

Plukovník ing. František Pelech
podplukovník Ladislav Kysil

Cílem našeho článku je informovat čtenáře o dopravním zabezpečení ozbrojených sil NATO na teritoriu NSR, tj. o té části operační přípravy teritoria jako nástupišť agrese proti socialistickým zemím, která tvoří podstatu veškerých opatření, jež jsou v operačních plánech NATO uváděna souhrnně pod pojmem „Zabezpečení operační volnosti ozbrojených sil“. Současná koncepce NATO, tzv. „pružná reakce“, zdůrazňuje nutnost zvýšení „Operační volnosti pozemních ozbrojených sil NATO“ v Evropě. Jedním z rozhodujících předpokladů pro to je komunikační síť, která umožňuje výkonou železniční a silniční dopravu.

Pozemní přesuny a přepravy hlavněho uskupení pozemních armád a větších uskupení leteckých sil NATO mají být na komunikační síti NSR plně zabezpečeny silami a prostředky teritoria. Přípravy k tomu se urychlují s mimořádnou intenzitou.

Dopravní zabezpečení pozemních přesunů a přeprav ozbrojených sil NATO na území NSR zahrnuje:

- zabezpečení vojenské přepravy po železnici a vnitrozemských vodních tocích,
- zabezpečení silniční pořádkové služby při silničních přesunech a přepravách,
- zabezpečení přechodu přes důležité vodní překážky,
- údržbu, obnovu a stavbu silnic a železničních tratí.

Všechna tato opatření spolu velmi úzce souvisejí, jedno podmiňuje druhé a jakékoliv rušivé faktory, působící v jednom systému, mají nepříznivý vliv na plnění ostatních úkolů dopravního zabezpečení.

Zabezpečení pozemních přesunů a přeprav ozbrojených sil NATO na území NSR příkládá velení NATO mimořádný význam. Je to především proto, že zálohy jednotlivých armád členských zemí NATO, přisunované na evropské válčiště, nemají dostatek vlastních přepravních a překládacích prostředků, takže např. při zničení mostů přes Rýn jsou plně závislé na organizačním a materiálně technickém za-

bezpečení přechodu silami a prostředky teritoria NSR.

Také týlové zabezpečení armád NATO, scustředěných v NSR, je sice povinností jednotlivých členských zemí paktu, ale po stránce přísunu a odsunu převážně závislé na organizaci dopravního zabezpečení silami a prostředky teritoria NSR.

Pro všestranné zabezpečení pozemních přesunů a přeprav ozbrojených sil NATO na komunikační síti NSR se v rámci výstavby infrastruktury v posledních letech uskutečnila řada opatření, včetně stavebních akcí, např. zámysl „Zpohotovnění systému zabezpečení přechodu důležitých vodních překážek“ vyhlášený ve stati „Vojenská politika spolkové vlády“, tzv. „Bílé knihy 1969“, byl v následujících letech realizován a na zasedání ministerské rady NATO v prosinci 1970 byl program infrastruktury dále rozšířen o zajištění pohotovosti nezbytných sil a prostředků.

Hlavním nositelem úkolu přípravy, organizace a realizace dopravního zabezpečení pozemních přesunů a přeprav ozbrojených sil NATO na území NSR je západoněmecká teritoriální organizace vojenské dopravy a jí za války podřízené potřebné síly a prostředky. V návaznosti na vojenskou organizaci dopravního zabezpečení byla vytvořena také obdobná civilní organizace, což se projevilo zejména v realizaci opatření k zabezpečení údržby, obnovy a výstavby silniční a železniční sítě.

Pro potřeby dopravního zabezpečení ozbrojených sil NATO jsou vybrány výkonné železniční trati, které vyhovují těmto základním požadavkům:

- průjezdnost vojenských vlaků s překročenou ložnou mírou. „Překročená ložná míra“ — odborný název pro označení železničních zásilek, které při umístění na železničních vozech přesahují svými rozměry stanovený průjezdový průřez železničních tratí; zajištění bezpečné přepravy takových zásilek vyžaduje různá provozně technická opatření v železniční dopravě;

- možnost objezdu zničených železničních uzlů, úseků s velkými mostními objekty a ostatních snadno zranitelných úseků;

- možnost využití odkloněných železničních tratí s dostatečnou propustnou výkonností.

Síly a prostředky civilní organizace řízení a zabezpečení silniční dopravy mají důležitou funkci při silničním zabezpečení přesunů a přeprav ozbrojených sil NATO. Jde především o vyloučení ne-

bc alespoň podstatné omezení rušivých vlivů civilního provozu na zabezpečení vojenských přesunů a přeprav; dále se počítá s jejich využitím pro silniční pořádkovou službu na těch silnicích, kde nejsou orgány vojenské silniční pořádkové služby. V případě potřeby mohou být nasazeny k zabezpečení zvýšené přepravní kapacity přechodů přes důležité vodní překážky. O tom, že různé vlivy civilního silničního provozu na vojenské přesuny a přepravy nelze opomíjet, dokazují plánovaná evakuační opatření i předpokládaný rozsah „samovolné evakuace“, které s ohledem na strukturu aglomeračních oblastí a geografické podmínky NSR považuje velení NATO za velmi vážné nebezpečí pro „operační volnost“ ozbrojených sil NATO.

Podpora a pomoc, poskytovaná silami a prostředky organizace teritoriálního vojska NSR ozbrojeným silám NATO, je zatím omezena pouze na:

- zajištění přechodu řeky Rýn;
- silniční pořádkové zabezpečení přesunů a přeprav pozemního vojska USA silami a prostředky vojenské policie.

Organizace a řízení dopravního zabezpečení

Dopravní zabezpečení je hlavním úkolem orgánů vojenské dopravy (služební předpis Bundeswehru ZDV 75/32, kapitola 2). Zahrnuje plánování, organizaci, přípravu, zabezpečení a sledování přesunů a přeprav po silnicích, železnicích a vnitrozemských vodních tocích. Prvořadým úkolem teritoriálních orgánů vojenské dopravy NSR je organizovat a řídit dopravní zabezpečení pozemních přesunů a přeprav ozbrojených sil NATO. Dále se počítá s jejich využitím pro řízení dopravního zabezpečení přesunů a přeprav civilní obrany a důležitých civilních zásobovacích přeprav k zabezpečení chodu válečného hospodářství a života obyvatelstva. Na organizaci a řízení dopravního zabezpečení evakuace (plánované i samovolné) se podílejí pouze v počátečním období, a to jen tehdy, pokud mají vliv na průběh vojenských přesunů a přeprav, popřípadě na vedení vojenských operací.

Organizace dopravního zabezpečení na celém území NSR se aktivuje se zahájením rozvíjení ozbrojených sil NATO.

Organizace a řízení silničního zabezpečení je nejdůležitější součástí dopravního zabezpečení ozbrojených sil. Má zajišťovat racionální využití silniční sítě, včasnou přípravu a zabezpečení pláno-

vaných os přesunů, stálou kontrolu a sledování provozu a technického stavu silnic a podle toho rozmísťovat síly a prostředky silniční pořádkové služby.

Za organizaci a řízení silniční pořádkové služby na silniční síti v týlových prostorech armádních sborů odpovídají orgány vojenské dopravy těchto sborů, v armádním týlovém prostoru pak teritoriální orgány vojenské dopravy NSR. Pouze při zaujímání operační sestavy vojsky plní teritoriální orgány vojenské dopravy úkoly silničního zabezpečení až k zadní hranici vojskového (divizního) týlu.

Důležitý význam v systému dopravního zabezpečení NATO v NSR má samozřejmě také organizace, řízení a zabezpečení vojenské přepravy po železnici. S využitím říční dopravy pro vojenské přepravy se vzhledem k její snadné zranitelnosti počítá pouze výjimečně, a to pro případné odlehčení ostatním druhům dopravy. Po stránce dopravního zabezpečení na železnici a vnitrozemských vodních tocích není působnost teritoriálních orgánů vojenské dopravy omezena.

Pro zajištění bezvadné funkce řízení dopravního zabezpečení v podmínkách budoucí války byla s ohledem na mimořádný strategický význam, který velení NATO přikládá teritoriu NSR, vytvořena již nyní poměrně rozsáhlá organizace vojenské dopravy, jež by se při přechodu do válečného stavu pouze doplnila na plánované válečné počty (viz obr. 1). Silniční síť NSR je rozdělena na:

- základní síť vojenských silnic,
- základní síť hlavních civilních silnic,
- ostatní silnice.

Základní síť vojenských silnic a hlavních civilních silnic tvoří zájmovou silniční síť NATO v NSR.

Takto rozdělená silniční síť je zapracována do speciálních map. Základní síť vojenských silnic, základní síť hlavních civilních silnic včetně plánovaných základních regulačních a kontrolních bodů (čar) jsou uvedeny na speciálních mapách v měřítku 1:250 000. Další speciální mapa obsahuje všechna číselná označení vojenského využití silnic. Tyto speciální mapy odpovídají jednotným normám NATO a jsou proto použitelné a k dispozici pro všechny ozbrojené síly NATO, operující na území NSR (francouzské a americké).

Řízení a činnost silniční pořádkové služby (řízení silničního provozu) na této zájmové síti NSR má organizovat a zabezpečovat 30 dopravních velitelství a

asi dvacet pět praporů polních myslivců¹⁾ — vojenské policie. K tomu mají k dispozici 30 řídících ústředí (řídících dispečerských stanovišť), 30 až 35 dopravních a cca 10 vrtulníkových pohotovostních jednotek (letek) dopravní policie, a mimoto ještě minimálně 600 pohotovostních jednotek civilní organizace řízení silničního provozu²⁾. Za mobilizace dodává civilní sektor Bundeswehru také malá dopravní letadla a vrtulníky³⁾, převážně předurčené orgánům vojenské dopravy pro potřeby řízení dopravního zabezpečení.

V týlových prostorech sborů jsou pro silniční pořádkovou službu k dispozici sborové jednotky vojenské policie⁴⁾. Mimoto se na celém teritoriu NSR využívají pro silniční pořádkovou službu také organické pořádkové jednotky přesunovaných svazků a útvarů, v nezbytném případě i záchraných a vyprošťovacích, ženijních, spojovacích a leteckých jednotek pozemního vojska, jakož i speciálních jednotek obrany proti ZHN. Pohotovostní síly a prostředky silničního zabezpečení je možné použít jak ve vojenské, tak i civilní síti řízení silniční dopravy.

Vojenská a civilní síť řízení silniční dopravy

Vojenská síť řízení silniční dopravy zahrnuje zájmovou silniční síť celého území NSR až po zadní hranici divizního týlu. Rozvíjí se jako stálá dispečerská síť silniční pořádkové služby na základní síti vojenských silnic a člení se na Krajské dopravní rajóny shodně s obvodem působnosti jednotlivých Krajských vojenských velitelství. Vojenská síť řízení silniční dopravy má zabezpečovat plnění těchto hlavních úkolů:

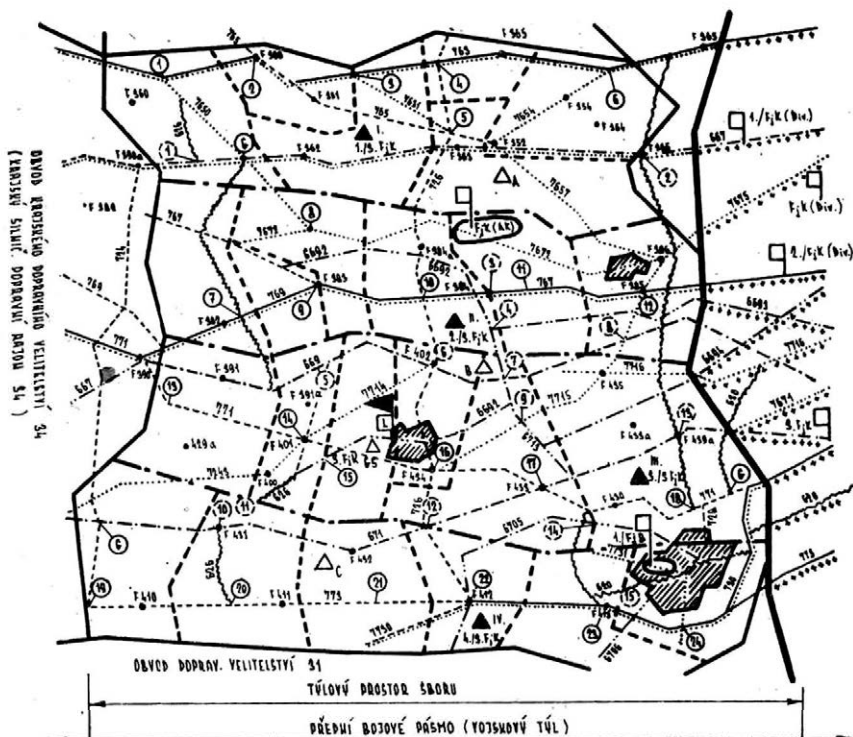
- sledování všech vojenských přesunů a přeprav včetně kontroly doby průjezdu proudů kontrolními místy (regulačními čarami);
- předávání a příjem informací velitelů proudů o stavu silnic a dopravní situaci;
- předávání rozkazů nadřízených velitelům a štábům přesunujících se vojska a příjem jejich hlášení a informací pro nadřízené;

¹⁾ Polní myslivec — historický název příslušníka vojenské policie Bundeswehru. (Sbor polních myslivců — osobní garda pruského krále Bedřicha Velikého v 18. století.)

²⁾ Jedna pohotovostní jednotka v síle asi rotu.

³⁾ V NSR je asi 2300 malých dopravních letadel a více než 70 vrtulníků, z nichž většina podléhá odvodní povinnosti.

⁴⁾ Armádní sbory mají různé počty vojenské policie v síle roty až do praporu.

LEGENDA :

- ① SILNIČNÍ POKÁČKOVÉ STANOVISŤE TERITORIÁLNÍHO VOJSKA (V KRAJI ČÍSLO)
- ② SIL. DOP. STANOVISŤE SMÍŠENÉ (TERITORIÁLNÍ VOJSKA A POLICIE)
- ③ SIL. DOP. STANOVISŤE CIVILNÍ OBRANY (POLICIE)
- ▲ SILNIČNÍ DISPEČ. STANOVISŤE TERITORIÁLNÍ VOJSKA
- △ VELITELSKÉ STANOVISŤE ROTY VOJ. POLICIE (TERITORIÁLNÍ SÍŤ ŘÍZENÍ VOJ. SIL. DOPRAVY)
- △A SILNIČNÍ DISPEČER. STANOVISŤE (POLICIE)
- VOJ. POLICIE POZEM. OZNAKOVCŮV SIL NATO (MŮŽE BÝT V TÝL. PÁSMU ROZVINUTÁ)
- ZÁLOHY VOJ. POLICIE PRO ÚKOLY SIL. DOP. SLUŽBY
- ÚSTŘEDNÍ DISP. STANOVISŤE POLICIE
- ▲ DOPRAVNÍ VELITELSTVÍ
- ČASOVÉ A PROSTOROVÉ OHRANIČENÍ
- ZPRAVIDLA : NA VOJENSKÝCH SILNICÍCH
- V PROSTORU DIVIZE (VOJŠK. TÝLU) JSOU VŠECHNA
- OMEZENÍ TRÁŽENÁ

HRANICE :

- ZADNÍ HRANICE DIVIZNÍHO PROSTORU (TÝLU)
- KRAJ SILNIČNÍ DOPRAVNÍCH RAJŮŮ (PŮSOBNOST DOPRAV. VELITELSTVÍ) - ZÁROVEŇ PROSTOR NASAZENÍ ROTY VOJ. POL. (TER. VOJSKA)
- SILNIČNÍCH ÚSEKŮ (PRO ČETV VOJ. POLICIE)
- OBVODU PŮSOBNOSTI SIL. DOP. HLÍDEK VOJ. POLICIE
- ZÁKLADNÍ SÍŤ VOJENSKÝCH SILNIC
- HLAVNÍ SILNICE SMĚRY (TRÁMÍSTNÉ ČÍSLO S LICHOU ČÍSLOUČÍ NA KONCI)
- HLAVNÍ PŘÍČNÉ SILNICE (TRÁMÍSTNÉ ČÍSLO SE SUDOU ČÍSLOUČÍ NA KONCI)
- SPODOVACÍ SILNICE (ČTVRŤMÍSTNÉ ČÍSLO, PAVNÍ TRÁMÍSTNÉ ČÍSLO JSOU SHODNÉ S ČÍSLEM PŘÍSLUŠNÉHO HLAVNÍHO SIL. SMĚRU NEBO PŘÍČNÝ)
- ZÁKLADNÍ SÍŤ HLAVNÍCH CIVILNÍCH SILNIC
- OZNAČENÍ A ČÍSLOVÁNÍ TAKO U VOJENSKÝCH SILNIC (ČÍSLO ZAČÍNÁJÍ VÝVO ČÍSLOU ČESTI)

Dbr. 2 - VYBUDOVÁNÍ SÍŤE ŘÍZENÍ DOPRAVY V KRATSKÉM SILNIČNÍM RAJONU

— stálou informovanost orgánů vojenské dopravy o dopravní situaci, technickém stavu silnic a eventuální činnosti nepřítele.

Zjištěné skutečnosti a zprávy se předávají příslušným řídicím dispečerským střediskům (stanovištím), a to podle druhu, závažnosti a naléhavosti buď v pravidelných relacích, nebo jako mimořádná hlášení. Řídicí střediska tyto zprávy a hlášení shromažďují, vyhodnocují a předávají nadřízeným orgánům.

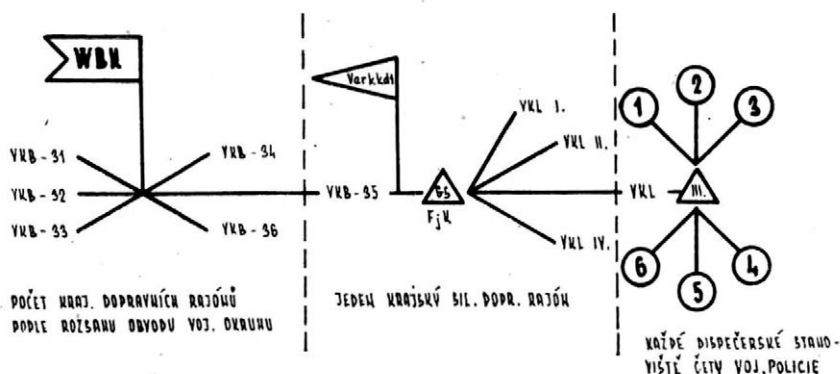
Paralelně s vojenskou sítí řízení silniční dopravy se na základní síti hlavních civilních silnic rozvíjí civilní síť řízení silniční dopravy s obdobnou organizací jako vojenská.

Za řízení silničního zabezpečení v krajích (Krajských dopravních rajónech) odpovídají příslušná dopravní velitelství. Podle hustoty zájmové silniční sítě mají tato dopravní velitelství k dispozici 1 až 2 roty polních myslivců, které obsahují dispečerská a silniční pořádková stanoviště.

Sítě řízení silniční dopravy (viz obr.

2). Krajský silniční dopravní rajón se člení na silniční pořádkové úseky; ty dále na jednotlivá pořádková stanoviště vzdálená od sebe v průměru asi 10 km. Silniční pořádková stanoviště jsou vybavena hlídkami na motocyklech, které hlídají, prověřují a upřesňují odpočinkové prostory, objíždky, kontrolují technický stav silnic, mostů a důležitých objektů, zjišťují příčiny dopravních poruch, zabezpečují dočasné uzavírky a zdvojují spojení se sousedními stanovišti, s vojenskými jednotkami působícími v obvodu pořádkového stanoviště s nejbližším nadřízeným dispečerským stanovištěm, popřípadě i s jednotkami dopravní policie, která působí na sousedních úsecích civilní sítě řízení silniční dopravy.

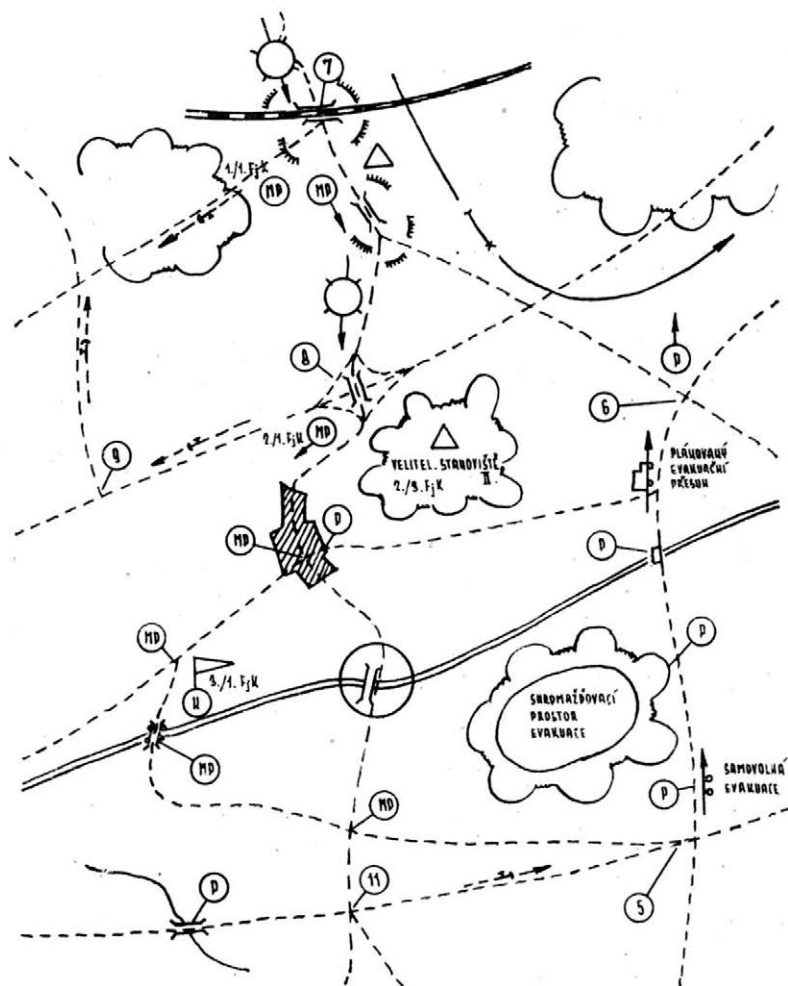
Organizace řízení silničního provozu na zájmové síti civilních silnic je obdobná jako na vojenské. Civilní orgány silniční pořádkové služby na hlavních a pomocných civilních silnicích, které ústí do vojenských silnic nebo je kříží, jsou povinny usměrňovat civilní dopravu podle potřeb přednostního zabezpečení vojen-

LEGENDA:

- WBK - VELITELSTVÍ VOJENSKÉHO OKRUHU - ODDĚLENÍ VOJENSKÉ DOPRAVY
- VKB - KRAJSKÝ DOPRAVNÍ RAJÓN (OBYV. PŮSOBNOSTI DOPR. VELITELSTVÍ)
- Verkkdt. - DOPRAVNÍ VELITELSTVÍ
- VKL - DISPEČERSKÁ STANOVIŠTĚ I - IV (STEJNĚ PRO 1. AŽ 4. ČETU ROTY VOJ. POLICIE - FJK)
- 1 - 24 SILNIČNÍ POŘÁDKOVÉ STANOVIŠTĚ (KAŽDÉ PRO 1 HLÍDKU VOJ. POLICIE), KTERÉ ROZVYKNE ROTA VOJENSKÉ POLICIE NA SVÉM ROZMÍŘNÍ SILNIČNÍ ÚSEKU
- GS - VELITELSKÉ STANOVIŠTĚ

Obr. 3 SÍŤ ŘÍZENÍ VOJ. SILNIČNÍ DOPRAVY V OBYV. JEDNOHO VOJENSKÉHO OKRUHU

LEGENDA :

(MP)	VOJENSKÁ SILNIČNÍ PORÁDKOVÁ SLUŽBA	(P)	POLICIE
(MP)	SILNIČNÍ PORÁDKOVÉ ZABEZPEČENÍ PŘESAHU VOJSK	(S)	SILNIČNÍ PORÁDKOVÉ STANOVIŠTĚ
→	PORÁDKOVÉ KLIDBY NA MOTOCYKLECH PRO DOPRAVY:		
	DŮZOR V OBYVDU PŮ. STANOVIŠTĚ		
1./1. FJK	- 1. ČETA 1. ROTY VOJENSKÉ POLICIE		
			ZAJIŠTĚNÍ ODMOČENÉHO SILNIČ. ÚSEKU

Obr. 4 POUŽITÍ JEDNOTEK POLNÍCH MYSLIVCŮ A POLICIE V SILNIČNÍ PŮ. SLUŽBĚ (MOŽNÁ VARIANTA)

ských přesunů a přeprav.⁵⁾ Aby všechny tyto úkoly mohly splnit, zesilují se podle potřeby policejními jednotkami, které mohou při tom zajišťovat důležité dopravní objekty a zařízení nebo i silniční úseky.

Při využití základní sítě hlavních civilních silnic pro přesuny a přepravy ozbrojených sil NATO používá se k zabezpečení těchto přesunů a přeprav silničních pořádkových orgánů civilní sítě řízení, posílených podle potřeby jednotkami vojenské policie.

Jednotky polních myslivců (vojenské policie) v silniční pořádkové službě

Jednotky vojenské policie se používají k silniční pořádkové službě zpravidla pro základní síť vojenských silnic. Na civilní silnice se nasazují v těchto případech:

— jestliže se těchto silnic používá pro

přesuny a přepravy ozbrojených sil NATO nebo jednotek, které zůstaly v podřízenosti bundeswehru;

— není-li na těchto silnicích dostatek civilních orgánů silniční pořádkové služby;

— uvolnění těchto silnic od civilní dopravy a jejich střežení;

— k zabezpečení přednosti přesunu v určitém směru (jednosměrný provoz), omezení nebo zastavení silničního provozu [zabezpečení uzavírek], objížděk apod. (viz obr. 4)

Využití jednotek vojenské policie řídí centrálně dopravní oddělení vojenských cirkulů. K silniční pořádkové službě se nasazují po četách nebo rotách. Jejich použití organizují dopravní velitelství nebo přímo velitelství praporů podle pokynů dopravních oddělení vojenských cirkulů. Při použití těchto jednotek k zabezpečení přechodu přes důležité vodní překážky podřizují se dočasně „velitelům přepravišť“.⁶⁾

K zabezpečení pozemních přesunů a přeprav ozbrojených sil NATO na teritoriu NSR se počítá především s využitím silničních komunikací. Vedle toho předpokládá velení NATO, že bude v značném rozsahu využívána i železniční doprava, a to zejména při rozvinování vojsk a vedení války bez použití jaderných zbraní.⁷⁾ Železniční doprava je totiž velmi výkonná a při dobré přípravě je možné zabezpečit potřebnou přepravní kapacitu i ve složitých podmínkách soudobé války. Západoněmečtí dopravní odborníci uvádějí pro srovnání výhodnosti železniční a silniční dopravy tyto kalkulační normy: Přeprava po železnici je časově výhodnější než silniční přesun na vzdálenost nejméně 250 km pro pásovou tech-

niku a nejméně 550 km pro kolovou techniku. Na menší vzdálenosti je výhodnější silniční přesun. Přitom se počítá průměrná přepravní a cestovní rychlost [na železnici i silnici 30 km/hod.]. Hustá silniční a výkonná železniční síť NSR spolu s důkladně připravenou organizací dopravního zabezpečení vytváří podle názoru odborníků vojenské dopravy NSR dobré podmínky pro zabezpečení všech dopravních potřeb NATO.

Připravená síť řízení silniční dopravy má mimoto také zajišťovat stálé sledování pohybu vojsk protivníka v týlových prostorech armád NATO a zabezpečení rychlého předávání zpráv, hlášení a tím zajišťovat nepřetržitě velení vojskům i za přesunu.

⁵⁾ Hlavním úkolem civilních orgánů silniční pořádkové služby v rámci organizace civilní sítě řízení silniční dopravy je zajišťovat přesuny a přípravy jednotek CO, důležitých zásobovacích přeprav k zabezpečení života obyvatelstva a chodu válečně důležitých podniků.

⁶⁾ Velitelé přepravišť a jejich štáby jsou předurčení k zabezpečení přechodů nejdůležitějších vodních překážek. Jsou podřízeni příslušným

teritoriálním orgánům vojenské dopravy (krajským dopravním velitelstvím), které za organizaci zabezpečení přechodu přes vodní toky při vyřazení mostů odpovídají.

⁷⁾ Při relativně dlouhodobém přechodu ozbrojených sil NATO z mírového na válečný stav počítá velení NATO s tím, že více než 50 % všech svazků pozemních sil se do výchozích prostorů přepraví po železnici.